

Innspill til gjenåpning av kultursektoren fra Norsk Skuespillerforbund

Norsk Skuespillerforbund er fagforening, interesseorganisasjon og rettighetsforvalter for profesjonelle skuespillere. Våre 1560 medlemmer arbeider i mange deler av kulturlivet, blant annet:

- teaterinstitusjoner
- private teatre
- det frie scenekunstheltet
- film/TV bransjen
- event/underholdningsbransjen
- lydbok
- sykehusklovn
- den kulturelle skolesekken
- lokalhistoriske spel
- reklamefilm

Det finnes i dag totalt 152 faste stillinger for skuespillere som alle er innenfor teaterinstitusjonene. 90 prosent av skuespillerne i Norge arbeider i dag i kortvarige prosjekter.

Gjenåpningen av kultursektoren vil i minst like stor grad som perioden under selve pandemien være preget av at avgjørelser må fattes på spinkelt faktagrunnlag. Det er fortsatt mange spørsmål vi ikke kjenner svaret på. Vi vil peke på noen av disse som får spesiell betydning for våre medlemmers situasjon når pandemien går mot slutten.

Utfordringer

[Fragmenterte inntektsstrømmer: Kombinasjonsinntekter og prosjektøkonomi](#)

Skuespillere kombinerer ulike typer tilknytningsformer til sine arbeids- og oppdragsgivere med inntekter fra vederlag fra opphavsrett med stipender og tilskuddsmidler. En konsekvens av denne prosjektøkonomien er at inntektene kommer uregelmessig og til dels uforutsigbart. Inntektene fra lang tids arbeid kan for eksempel bli utbetalt i én enkelt måned. På én og samme dag kan en skuespiller opptjene både lønnstakerinntekt, næringsinntekt, vederlag og stipendutbetaling. Dette fører igjen til at støtteordningene i forbindelse med pandemien har truffet skuespillerne i svært ulik grad. Personinntekten gjennom enkeltpersonforetak én måned i 2019 gir et dårlig grunnlag for å stipulere inntektstapet samme måned i 2021.

Smittevern: Når kan vi lette på smittevernbestemmelsene for produksjon av scenekunst og film?

Skuespillere kommer tettere på hverandre i sin arbeidssituasjon enn de fleste andre yrkesgrupper. Det er utarbeidet smittevernveiledere i samarbeid mellom arbeidsgivernes organisasjoner og arbeidstakernes organisasjoner både for scenekunstbransjen og filmbransjen. Bransjene har også fått unntak fra én-meters regelen. Selv om vaksinen forventes å gi god beskyttelse mot Covid, er det fortsatt usikkerhet knyttet både til hvor lenge effekten vil vare og om vaksinen også reduserer smittespredningen. Hva medisinsk forskning vil bringe av svar på disse spørsmålene, blir avgjørende for hvor lenge smittevernveilederne for skuespillere må følges. Det er grunn til å anta at det vil gjelde i lang tid etter at de generelle reglene i samfunnet er lettet på. Det kan fortsatt være risiko for smitte når man har nærkontakt eller for eksempel kysser en kollega, som ledd i arbeidet.

Reisevirksomhet: Når kan det åpnes for å produsere scenekunst og film på tvers av landegrensene?

Vi må regne med at smittesituasjonen ikke vil bedre seg samtidig over hele verden. I noen land vil smitten reduseres tidligere enn i andre. I våre bransjer er det normalt betydelig samarbeid på tvers av landegrensene. De ledende skuespillerne, regissørene og andre scenekunstnerne har hele verden som arbeidsmarked. Filminnspillinger legges til mange ulike land - ofte innenfor samme film. Det er ikke lett å forutsi hvilke reisereguleringer og karantenebestemmelser som vil gjelde når gjenåpningen av kultursektoren starter, men det er veldig sannsynlig at gjenåpningen på dette området vil skje gradvis, avhengig av hvilke land det er snakk om.

Publikum: Vil deres forbruksmønster være endret når kultursektoren skal gjenåpnes?

Det er ikke lett å forutsi hvordan publikum vil komme tilbake til kulturlivet etter pandemien. Det kan argumenteres for at savnet etter å møtes til kollektive kunstopplevelser på teater og kino er stort under pandemien, og at publikum vil strømme til disse arenaene straks de får mulighet til dette igjen. Samtidig har vi erfaringer som tyder på at det tar tid å opparbeide vaner hos publikum, og at mange vil foretrekke å få digitale kulturopplevelser levert hjemme når som helst, også etter at pandemien er over.

Kapasitet: På hvilke ledd i kulturlivets næringskjede vil det oppstå flaskehals når det skal åpnes opp igjen?

Gjennom pandemien søker vi å holde aktiviteten i gang og folk i arbeid blant annet gjennom stimulerings tiltak. På tross av dette vil mange aktører ikke klare å overleve. Når det igjen åpnes opp for normal drift, vil det være enkelte ledd i produksjonslinjene og distribusjonslinjene som får manglende kapasitet. Filmer som har blitt holdt tilbake i påvente av bedre tider slippes på markedet samtidig. Fagfolk med spesialkompetanse kan bli veldig etterspurt.

Våre innspill

De mange usikkerhetsfaktorene fører etter vårt syn til at ulike deler av kulturlivet må følge ulik takt i gjenåpningen. Pandemien blir ikke over ved et trylleslag, men forholdene vil gradvis utvikle seg i retning av en ny normalsituasjon.

- Støttetiltakene i forbindelse med pandemien må vare så lenge pandemiens konsekvenser gjør seg gjeldende.
- Det må innføres planmessige tiltak suksessivt for å stimulere til en smidig gjenåpning.
- Det er behov for å se skuespillernes arbeids- og inntektsforhold i et helhetlig perspektiv når det skal utarbeides støttetiltak. Det gjelder både mens pandemien pågår og under gjenåpningen. Vi etterlyser "et kontor" hos Nav og ligningsmyndighetene som har spesialkompetanse på å bistå folk med kombinasjonsinntekter og prosjektinntekter. Det er behov for støttetiltak som ser kulturlivet som helhet og ikke splitter opp tilskuddene i mange små ordninger.
- Hensynet til smittevern for utøverne må opprettholdes til det er forsvarlig å lette på reglene ut fra medisinskfaglige vurderinger.
- Det bør gis tilskudd til produksjon av scenekunst og film som tar hensyn til økte kostnader og tapte inntekter ved reiserestriksjoner og karantenebestemmelser, så lenge disse blir opprettholdt.
- Det bør innføres stimulerings tiltak for å få publikum tilbake til de fysiske kulturarenaene når disse kan gjenåpnes. Verdien av å være tilstede i et kollektiv som opplever kunst "live", må markedsføres i denne fasen.
- Vi foreslår at det gjennomføres en analyse av hvor de ulike bransjene i kulturlivet vil oppleve "flaskehals" når kulturlivet blir gjenåpnet. Hvilken kompetanse vil vi mangle? På hvilke punkter i næringskjeden vil det oppstå kapasitetsproblemer?

Takk for muligheten til å komme med innspill! Dette dokumentet er utarbeidet innenfor en kort tidsfrist. Vi kommer gjerne tilbake når vi får mer kunnskap om hvordan situasjonen utvikler seg.

Vennlig hilsen

Knut Alfsen
Forbundsleder
Norsk Skuespillerforbund
Tlf 98478594